

Ярмолинецька ЦБС
Бібліотека-філіал с. Нове Село

«Я РІДНУ ЗЕМЛЮ ПРОСЛАВЛЯЮ, ЯК МАТІНКУ СВОЮ»

(збірка віршів сільських поетів)

с. Нове Село
2012 р.

ББК 84 (4УКР – 4 ХМЕ) я 44 – 5
Я 11

Літературно-художнє
видання

Я рідну землю прославляю, як матінку свою
(збірка віршів сільських поетів)

Я рідну землю прославляю, як матінку свою: збірка віршів /
упорядник Жибутовська Л. А. – Ярмолинці, 2012. – 30 с.: фото.

*Про рідну землю, про село пишуть свої чудові твори
Гуцал І. М., Козуб В. М., ностальгічні нотки звучать у віршах
Міщука О. В., який більшу частину свого життя прожив у
Естонії в м. Нарва.*

Збірка призначена для широкого кола читачів.

Упорядник: Жибутовська Л. А.
Комп'ютерний набір: Посвистак А. Б.
Відповідальна за випуск: Гриб М. А.

ГУЦАЛ ІРИНА МИКОЛАЇВНА

Жителька Нового Села Ярмолинецького району. Ірина Гуцал – сама інвалід. І втрата в неї ще тяжча, ніж у героїв її віршів, - вона інвалід по зору. Людина дуже погано бачить, але перечитайте оці поезії – і вразитесь! Скільки в них світла, тепла!.. Світ барвисто переливається: прозоряться дощі, скрипить ясенова колиска, гудуть не пройдені дороги...

Тепер поетеса Ірина Гуцал має надію, має стимул для творчості, має читача, який став її однодумцем, порадником і другом. А це так багато!..

* * *

А як ви, мамо, там живете?
Які без мене ваші дні?
Куди стежки свої ведете?
І що вам сниться уночі?
Чим зустрічаєте світанок,
Ранкову зірку у вікні,
Зимовий ранок і весняний,
Й осінній ранок у сльоті?
Чим ваші дні тепер багаті,
В якій минають суєті?
Чим зігріваєте печалі
У тихі вечори святі?
Я знаю, знаю вашу думку,
Бажання ваше, біль і щем:
Ви виглядаєте онуків,

Бодай у гості, хоч на день:
Старече серце розтривожиться,
Ох, повечеряти б в гурті..
... Як вам живеться, мамо, можесться?
Як вам ведеться в самоті?

* * *

Згасають наші бабусі,
Відходять наші старенькі
При чистім погляді ранку,
При білім цвіті садів
Так незбагненно й нежданно!
Так до безглуздя рано!
Склавши руки на груди,
Тихо у вічність пливуть.
А ми ще такі маленькі!
А ми ще такі незграбні!
А ми ще так мало знаєм
І зовсім не вмієм жити!
Як сіяти, як орати,
Як день починати новий
І як весну зустрічати —
Скільки б не було нам літ.
О ні! Підождіть! Не треба!
Це ж як ми тепер у світі
Без ваших очей і ласки,

Без ваших рук золотих?
А хто ж нам тепер заспіває?
А хто ж нам розкаже казку?
А хто ж нам молитву змовить,
В дорогу поблагословить?
Ми наче пташата голі,
Принишклі в ясеновій колисці —
Цебто в розгойданому гніздечку,
Що ясен вгорі трима.
Ми наче травневі квіти,
Кинуті у сніги...
Падає з віч гаряча
Сльоза у тупім безсилі
На свічку. І гаснуть зорі.
І меншає світ навкруги.

* * *

Треба хліба і треба сонця,
Треба затишку і дощів,
Треба снігу й вітрів по вінця,
Щирих друзів і ворогів.
Треба стежечки і дороги,
Треба неба і висоти,
Треба муки, страждання, болю,
Щоб сказати душі: лети!
Треба спеки і листопаду,

Ніжних квітів і терняку.
Треба вірності й треба зради,
Щоб добути любов палку.
Треба степу і треба моря —
Найприбоїть дев'ятий вал!
Треба сили і треба віри,
Щоби, впавши, і знову встать.
Треба обрію з-під долоні,
Треба вечора довгого й дня.
Треба голосу й треба слова,
Щоб вертатися пам'ять могла,
Щоб, на низький ослінчик сівши,
Вчуть зорю на своїй щоці,
Посміхнулася, просльозилася
Й полічила на серці рубці.

* * *

Усе на світі — від любові:
І гарний настрій, і ріка,
І м'якість споришів шовкових,
І сон в бузкових пелюстках.
Усе на світі — від світання,
Від перших променів тепла.
Ще світ в снігах, а вже бруньками
Он прокидається весна.
Усе на світі — від чекання,

Від подолання висоти.
Щоб пережить гірке страждання,
І дощ, і грім, і падолист.
Усе на світі — від надії,
Від сподівань п'янкх і мрій,
Що є та зірка в небі синім,
Що стане долею тобі.

* * *

Ти мене запам'ятай вродливою.
Може, навіть не таку, як є.
Може, навіть ту, яку ти вигдавав,
Ту, яку хотів би бачити іще.
Закарбуй у пам'ять мою усмішку,
(Коли моє світиться лице
Вірою, надією, любов'ю),
Загадкову усмішку очей.
Вихопи щасливу мить єдину,
Засвіти мене з своїх долонь,
Коли мої руки — наче крила,
Коли мої груди — як вогонь.
І коли побачиш мене кволою,
В немочі чи, може, в забутті,
Не відводь розпачливого погляду,
Не тікай з моїх гірких світів.
Ти пливи, ти налягай на весла —
В той маленький день чи навіть мить,

Де стою я юна і воскресла,
Де любов моя все жде, не спить.

* * *

Пам'яті чоловіка

Це була воля Бога чи судьби,
Що ми розсталися навіки...
Стою і плачу до знемоги
Я на могилі на твоїй.
Погасло сонце і зірки,
Нема рятунку моїм ранам,
І дні мої, немов пташата
Із перебитими крильми.
Ані стежок, ані світів.
Згоріли мрії всі й бажання.
Лиш пам'ять шарудить листками,
Іще зеленими чомусь.
Мовчить розгублено синок.
Йому так важко зрозуміти,
Що є у світі біль і відчай,
Що є таке поняття — "смерть".
Мені належить ще іти.
Тобі належить вже зоріти.
Та будуть вічно жити в серці
Минулі світлі наші дні.

КОЗУБ ВОЛОДИМИР МИКИТОВИЧ

Народився 1920 року в м. Дніпродзержинську Дніпропетровської області. Воював, працював вчителем Новосілської школи. Свої вірші друкував у періодичних виданнях. Автор поетичної збірки, член літературної спілки «Поділля». Один з його віршів «На пагорбі тім» надруковано у 10-му томі «Книги пам'яті України».

Проживав у с. Нове Село Ярмолинецького району Хмельницької області.

Помер 16 січня 2002 року, похований на місцевому кладовищі.

Подільський мій краю!

Подільський мій краю! Озера, ліси...
Ніде не побачиш такої краси...
А села, що з попелу встали, з руїн, -
Довіку лишилися в серці моїм.

Там трактор гуркоче, і пісня зрина,
Коли над полями вирує весна.

А я все блукаю – питаю землі:
«Чия це могила у нашім селі?»

Щороку, лиш води весняні спадуть,
На неї люди живі квіти кладуть.
Кого тут убито? Хто смуток приніс?
Скажи мені щиро, зажурений ліс.

Ти, вітре крилатий, здіймись над землею,
З людьми поділись таємницею своєю.
Про тих, хто похований тут, розпитай,
І спогад-билину про них передай.

Хто першим ступив у нерівний двобій,
Щоб край захищати сплюндрований свій.
Які таємниці поховані тут,
Пам'ять про них роки не зітруть.

Ненависть до ворога тут мужніх зібрав,
Вулканом народний тут гнів закипав.
І тут народилася пісня сумна...
Назви ж мені, вітре, їх імена...

Мій край

Мій щедрий край Шевченковим зовуть
Тут він родився, тут його могила

З ним небо, з ним земля ця говорила,
І нині ту розмову всюди чуť.

Він звідає на собі, чим жив народ,
Пізнав, яка могутня сила слова,
І закликав повстати, «рвать окуви»,
Ламати рабства й німоти оплот.

Він бачив далі в зоряній імлі
І вірив: «оживуть степи, озера...»
І роботяжчі руки щасне зерно
Посіють на оновленій землі.

Величніше його пророчих мрій
Збулося все – в борні, не з волі неба, -
Самостійність, як нова потреба
Щастя принесла моїй землі.

Розкрилила пообіруч Дніпра
Лани родючії широкополо
Далекосяйно ширять видноколо
Тарасова гора, Богданова гора.

І справдились Тарасові слова,
Ті про сім'ю велику, вольну, нову,
Вона протистоїть усьому злому,
Зроста, могуття й слави набува.

Я щасливий...

Я щасливий, що в суджений час,
На оцій народився землі,
Де густі розляглися ліси
І спокійні виблискують ріки,
Навесні неповторно щораз
Зеленіють простори полів
Де володар цієї краси –
Ти, народе мій, славний навіки!

Я щасливий, що день і при дні
Можу кроками мірять шляхи
Що водою цілющих криниць
Можу я заспокоїти спрагу
Що в душі бережу я на дні
Шум лісів таємничо глухий,
Блиск веселих електрозірниць,
Колір рідного стягу.

Я щасливий, що взяв для життя
Хоч по краплі маленькій собі –
Працьовитість велику твою
І сердечну любов, й зерна правди
А ще взяв я відвагу бійця
Щоб не гнутись в огні-боротьбі,
Взяв повагу до слави в бою

І безжальність до чорної зради.

Я щасливий, що в братню сім'ю
Входиш ти, вірну дружбу знайшов.
Хлібом-сіллю гостей з року в рік
Зустрічаєш ти щиро у себе.
Ні в далекім, ні в близькім краю,
Де не був, де не їхав, не йшов,
Слів зловмисних, недобрих повік
Я не чув, мій народе про тебе.

Моя рука

Я слышал одного юнца...
Он, не придав словам значенье,
Сказал для красного словца:
- Я б руку дал на отсечение...

Послушай, друг! Когда – война
Кончилась в Западной Европе
Моя рука погребенна
Была засыпана в окопе.

С тех пор прошло немало лет,
Давно зарубцевалась рана,
Но руку ту которой нет,
Я ощущаю непрестанно.

То пробежит по ней огонь,
То у запястья нерв забьется,
То вдруг зачешется ладонь,
А то в тугой кулак сожмется.

Пусть на приветствие в ответ
Могу и левую подать я –
Сама рука, которой нет,
Рванется для рукопожатья.

А это тоже не секрет:
Не доведись такое сроду! –
Я по руке, которой нет,
Могу предсказывать погоду.

Скажи, ты слышал наконец,
Как малыши хохочут звонко,
Когда смеющийся отец,
Подбрасывает вверх ребенка?

Твой глаза мне говорят
Что ты меня жалеешь малость,
Не забывай, что я солдат,
Солдата унижает жалость.

И я смотрю спокойно вдаль,
Постигнув гордых слов значение:

Смотря за что, а то не жаль
И две руки на отсечение.

МІЩУК ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ

Олександр Міщук з сім'єю

Народився 25 травня 1949 року в с. Нове Село. Після закінчення Новосілської школи пішов служити в армію. Службу проходив в Угорщині. Після армії вступає до Чернівецького державного університету на географічний факультет. По закінченні ВУЗу за направленням їде на роботу в м. Курськ Російської Федерації, де зустрічає своє кохання та одружується.

Пропрацювавши 5 років Олександр Васильович разом з сім'єю переїжджає до Естонії в м. Нарва, де до останніх днів працював начальником гідрометеослужби.

У вільний час любив писати вірші і нариси про свою Україну, яку не забував ніколи. Після виходу на пенсію мріяв повернутися у рідні краї, але доля розпорядилась по іншому і

1 грудня 2010 року Олександра Міщука не стало. Похований у м. Нарва (Естонія).

«Крайности» Александра Мищука

Среди полутора десятков национально-культурных обществ Нарвы активно работает и украинское землячество. Благодаря первому его председателю Юрию Михалеву и нынешнему – Тамаре Гусаровой вот уже 5 лет в других культурных обществах Эстонии говорят о хороших и добрых делах нарвских земляков.

Александр Мищук

Крайности

Гидролог Александр Мищук:

Не дощ – мряка

Не дощ – мряка
Неба пожмакована скатертина
Попискує собака,
Скулилась під тином

Січе щось незрозуміле
Зранку і до смеркання
Тільки качки білі
Таляпаються в калабанях

Верби зіщулилися,
Схилилися над водою низько
А хлопчаки роззулися –
Женуть корів з пасовиська

Босими ногами
Місять сільське болото
Частують батогами
Перед своїми воротами

Не дощ – мряка
Лиш сум навіває
Ворона сіла на гіляку
Шматочок сиру у дзьобі тримає.

04. 05. 1998 р.

Пам'яттю навіяні дороги

Дорога з'їжджена вже сотню раз
І щоби не заснути
Я думаю про Вас –
Перебираю нами сходжені маршрути.

А їх було колись у нас багато
У тім краю, що називають: Україна,
Поділля, Прикарпаття і Карпати,
І мальовнича Буковина.

Здавалося сходили там дороги всі
І ось тепер в краю естонським
Вклоняюся оцій красі,
Але в думках під українським сонцем.

Під Коломиєю, в Хмельницькому чи в Чернівцях,
На Ушиці, Дністрі чи Тисі бистроплинній,
Чи може аж під хмарами на схилах Свидовця
В Яремчі, Косові чи Верховині.

Я думаю про Вас,
Бо ті дороги ми сходили разом,
Бо то був наш щасливий час
Але ж і обірвався зразу.

Поїхав я у мандри голубі
Помандрувавши, ось тепер в краю північнім
Мої думки несуть мою любов тобі
У плетиво доріг тих мозаїчне.

Авто біжить: ліси, озера, хутірки
Земля по-своєму красива
Он клаптики полів, он смужечка ріки,
Лелеки в гніздах он щасливі.

А я все думаю про Вас
Не тільки щоби не заснути
Роки пошарпали вже нас,
А я не можу, чомусь, оті шляхи забути.

04. 05. 1998 р.

Випадковий друг

Чужа собака, бездомна
Хай треться, лиш би не кусалась
Спекотний день розсіяв втому
Від вітру жито золоте хиталось

Чого блохаста за мною дріботиш,
Яка від цього тобі користь?
Хвостом махати задарма облиш
Ось-ось жнива – зерном налився колос

А день крім втоми сум ще розсівав
Чому? – причини не знаходив
Стежину, що ледь-ледь виднілася топтав
І струшував пилок під ноги.

Мій друг кудлатий, випадковий
Тобі також не вистачає ласки?
Он річка вигнулася підковою
І сонечко розпечене, мов праска.

Давай мій друг дійдем до тих кущів,
Що он видніються край поля
Зрадів блохастий – мене він зрозумів,
Бо ластитися видно його доля.

А ласки мало бачив він –
Більше ногами все штовхали
Спекотний день набрав розгін
Ми йшли стежиною і між собою розмовляли

06. 05. 1998 р.

Олександр Міщук з друзями

Генії

Шевченко, Стельмах, Нечуй-Левицький
Перед очима, коли я бачу тебе земля
Горби, поля і польові кринички
І буйне птаство у гаях

Камінчик кожен бачу і стеблину,
Таляпаються в річці он качки
Он у туманах сивих бачу я долину,
А он у вишнях-ягідках садки

У кожному рядку безсмертних творів
До болю рідне і святе
Он край дороги бачу я тополю,
А он калини кущ сиріткою росте

Наскільки геній у людині мусить жити,
Щоб охопити все, що Бог створив?
І села, небо і безкрайне жито
І смуток той, що землею застелив.

Що очі бачили, а серце відчувало,
Душа бентежна горіла і цвіла
Землі своїй свою любов віддали,
А їх любов без меж була.

І ми пірнувши в світ рядків безсмертних
І де б нам жити не прийшлося
Я бачу над рідною рікою верби,
Я відчуваю той, над моїм краєм дощ.

У кожного свої і плеса, і перекати;
У кожного свої світанки і стежки
Мене вертають до моєї хати
Землі моєї геніїв рядки.

06. 05. 1998 р.

Сільське болото

Селом додому повертався
Я в пізній час
Один ліхтар на все село світився і хитався
А скільки нипало в темряві нас?

Після дощу не вулиця, а місиво
Штахети, паркани і дроти
Хватаємось за них, болото місимо
І думка штрикає: додому як дійти?

В темряві хтось упав в калюжу,
А потім так болото це святив,
Що дідько тільки очі мружив,
Сміявся і козячою борідкою трусив

Здається звикнути пора б давно –
Після дощу не рипайся до клубу
Та в клубі танці і кіно,
Та в клубі весело і любо

Це потім вже тримай трубою хвіст,
Міси болото і рахуй штахети
І рви штани, шукай баліцький міст
І проклинай болото кляте.

Селом додому повертався
І нісенітниці під ніс бубнів
Один ліхтар на все село світив-хитався
І той не на моїм кінці села горів.

07. 05. 1998 р.

Здоровий будь !

Здоровий будь, сільчанин-хліборобе
Здоровий будь!
Земля чекає! Про хвороби
Свої забудь!

Земля парує, бо весна
Дивись буяє!
Тебе рятівника вона
Чекає

І твоїх рук, і твоїх мрій,
Любові
Ти лиш трудівнику не зачерствій
Хай буде Бог з тобою!

Нехай він сили дасть тобі
І дасть натхнення
Не дай зігнути у журбі
Тобі рамена

Здоровий будь! Щасливий будь,
Завзятий...
Хай злидні торбою трясуть
Лиш перед трутнями та ворогами кляtimi.

07. 05. 1998 р.

Золотик

Золотику-золотий
На гармошці нам заграй
У неділю світлу
Твої пісні крешуть іскри,
Що аж серцю в грудях тісно
Свіжі наче вітер

Золотику-козарлюга
Випив чарку – буде друга
Грай і не журися!
На гармошку підборіддя
Вип'є, скаже: не послідня!
Крикне: розступися!

Без Золотика неділя, ж
Без Золотика весілля.
Як пісна отрава
Таке враже витворяє,
Що й безногий загуляє
Честь йому і слава!

Золотику-золотий
Моє село розбуди –
Дай йому завзяття!
Скаже хитрий: в чому ж річ?
Скине втому з своїх пліч
Ось тобі і свято.

Золотику-золотий,
Твої пальці чарівні!
Недарма на селі Золотиком кличуть
Ти у серці сум розвій
Золотику-золотий
Добрий чоловіче!

08. 05. 1998 р.

Трава із сивих віків

Пахощі долину –
Пахощі віків
Горби, долини,
Цокіт підків
До неба заграви –
Пали і ріж
Ганьба і слава,
Злидні і розкіш
Ляхи вельможні,
Полон і січ.
Сам по собі кожен
І пліч-о-пліч
Багато бачив
Гіркий, пахучий
Отой полин козацький,
Що росте на кручі
І табуни безкраї
Диких коней
Батоги і нагаї
І згорблених людей
І чарівні пісні
Сльози і зітхання
І загарбників різних,
Кров і знущення
До тебе прийду
На високу кручу
Неспокій знайду,

Ніздрі залоскочуть
Пахощі полину –
Цілюще зілля
А навкруги: горби, долини
Рідне Поділля
Овіяне віками,
Овіяне казками,
Села з ставками,
З вишневими садками
Горби і доли
На простори вітер свище
Ще би Поділлю долі
Кращої, щасливої.

12. 05. 1998 р.

Весна пісенна

Пташки, птаство – весна прийшла
Покуйте, потрещіть, поспівайте
Душу, серце звеселяйте
Проженіть дрімоту від села

По кущах, по садках, по гаях,
Над полями, в очеретах над ставками
Розбудіть землю своїми голосами
А Земля гарна моя!

Зозуля в дубових гаях,
Соловейко в лозах над річкою
Жайвір в небо свічкою
Гарна земля моя!

Заслухався, задивувався я
На ластівок над стріхою,
На горобців – на їх втіху
Гарна земля моя!

Качки до річки один за одним
З горба дріботять
Лелеки до гнізд дріботять
В яворах ворони – грудки чорні
І земля зеленіє, зацвітає
Підставляє під сонце обличчя
Над хатою цокіт лелечий,
А в саду соловейко співає

13. 05. 1998 р.

За чаєм

Чайник парує – починаємо
Хто там сумує – сум пріч
Добре вгостите – заночуємо
За розмовою коротенька ніч

І до чаю знайдеться і до слова
Тільки б слухалось добре і уважно
Потече про життя рорзмолва –
Про мінливе, про миттєве і безмежн

За вікном ліхтарі вітер розхитає,
Чай духмяний, запашний, та пісний
За столом ні святих, ні вождів не має
І недобрих слів теж, Боже борони

За вікном ніч темна бешкетує
За вікном негода з вітром біситься
Почаюємо чайник он парує
І шампанське в келихах піниться

До шампанського кава, а ми чай п'ємо
Просто нам так бажається
І свічки горять, ніч розкліпалася очима,
А за вікном ліхтарі хитаються.

15. 05. 1998 р.

Олександр Міщук з колегою

ЗМІСТ

Гуцал Ірина Миколаївна	3
Козуб Володимир Микитович	9
Міщук Олександр Васильович	15